

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan dopolden.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petstovnica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamezna številka 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštarne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Še nekaj o koroških dogodkih.

Slovenski narod preživlja hudo preizkušnjo. Odkar smo se osvobodili tisočletnega avstrijskega robstva, nismo pravzaprav še uživali pravega mira. Najprej je imperalistična Italija zasedla naše najvažnejše, politično najbolj razvite kraje. Zaprla nam je prost dohod do morja, odrezala svoje žive žile, na drugi strani so tudi Nemci od vsega začetka skušali podjarmiti še tisto malo slovenskega ljudstva, ki ni prišlo na Koroškem pod oblastjo nemške soldateske. Svetovna vojna, ki bi morala po izjavah antantinih epigonov osvoboditi male narode, ki je pa bila v resnici, kakor vsaka druga vojna, le roparska in zločinska, se je začela z usodopolnimi posledicami za številno skoraj neznatni slovenski narod. Ta nasilja se sedaj nadaljujejo. Prodiranje nemških tolp na Koroškem naj bi nam vzelo še poslednji del slovenske zemlje in slovenskih ljudi. Intrige pohlepnega italijanskega imperalizma naj bi pomagale zadati slovenskemu narodu poslednji smrtni udarec.

V tej strašni vojni ne odločujejo niti v najmanjši meri načela pravice, samoodločevanja narodov. To so bile svoje dni le lepe besede, ki so prikrivale roparske namene evropskih razbojnikov. Svetovni imperalizem uresničuje sedaj svoje, vsemu človeštvu dovolj znane osvobodilne težnje potom najhujšega nasilja, potom najpredrznejšega tepanja ljudskih pravic.

Ne čudimo se veliko tem pojavom. Uresničuje se v najizdatnejši meri to, kar smo vedno prerokovali. Vojno nasilje ne more povoljno rešiti narodne spore; nasprotno jih še poveča in poostri. Toliko gorja niso mali narodi še nikoli trpeli, kakor ravno sedaj, Slovenski narod pa bi čajo še posebej najtežje nadloge. Majhen in osamljen klič med dvema srdita nasprotnika: Italijanski in nemški nacionalizem in militarizem. Oba bi ga najrajše v hipu ugonobila.

Zato bi pa moralo biti baš vprašanje njegovega obstoja in možnost mirnega razvoja glavna skrb tistih, ki odločajo doma trenutno o njegovi usodi. Vsak zgrešen korak, vsaka površna iniciativa, vsaka nezadostno izvedena akcija utegne biti v takih razmerah usodopolna. Zato bi bilo pač pričakovati od poklicanih faktorjev temveč previdnosti in uvidenosti, temveč vsestranske opreznosti.

Ali moramo danes govoriti o takih prednostih slovenskih političnih mož?

Dogodki na Koroškem govore zgovorno.

Nočemo zaenkrat globlje posegati v stvar. Pride pač trenutek, ko bomo lahko brez skrbi odkrito navedli dejstva in okolnosti.

Zagrešilo se je mnogo, krivde je veliko marsikje. Igralo se je brezmišlno z življenjem naroda. Ne pozabimo.

V interesu naroda, v vitalnem interesu našega nadaljnjega obstoja je, da se razmere takoj temeljito sanirajo. Poglavje o krivdi ni še zaključeno.

Koroške nesreče smo v pretežni meri sami krivi.

Ali bo treba, da določa ljudstvo samo o svoji usodi in napravi radikalen red?

Umreti nočemo, ne pod silo tuje imperializma, ne vsled nezmožnosti poklicanih faktorjev. V skrajni sili bomo našli dovolj moči, da se uveljavimo.

Kaj mislijo na Dunaju?

Delovanje nemških tolp na koroški fronti je bilo gotovo dunajskim političnim krogom že od vsega začetka znano. Čudimo se, da niso hoteli, ali da niso imeli dovolj moči, da bi delovanje teh tolp enkrat za vselej preprečili. Saj vemo vsi, da naslednje soldateske na Koroškem vse drugo nego socialistične cilje. Nasprotno obstoji prav resna nevarnost, da se ta vojaška organizacija, ki stoji pod uplivom znanih starih monarhističnih nemških elementov, pretvori v reacionarno silo proti najvitalnejšim in nainulnejšim interesom avstrijske ljudske republike. Upamo, da bodo ondodni politični krogi pravočasno posegli vmes in napravili red. Saj je menda že skrajni čas, da se ne rešujejo več obmelva vprašanja s surovo vojaško silo, marveč na podlagi sporazuma od naroda do naroda. Nemški sodrugi bi morali biti gotovo prvi za tako rešitev, ki bi jo mi z veseljem pozdravili. Ne gre, da se kakorkoli podpira delovanje in intrige reacionarne nacionalistične koroške soldateske.

Meščanska in proletarska šolska reforma.

V današnji meščanski družbi je šola le orodje za vladanje meščanskih razredov. Njena naloga je na eni strani, da vzgaja »gospode«, ki so sposobni vladati »ljudstvo«, na drugi strani pa imajo namen vzgajati sužnje, ki so pokorni vladajočim. Izobrazba enih, podjetnikov, njihovih nastavljenecv, častnikov in sodnikov, uradnikov, učiteljev in duhovnikov itd., se vrši v srednjih in visokih šolah, vzgoja vseh drugih ljudi pa v ljudskih in kvečjemu še v meščanskih šolah. Teoretično pri nas sicer nikogar ne ovirajo, da posebej srednje in visoke šole, toda praktično je takih primerov razmera malo, ker neimoviti delavec, obrtnik ali mali posestnik nima potrebnih denarnih pomočkov za šolo

in potrebščine svojega otroka in čisto tudi sploh ne more pogrešati zasluge štirinajstletnega otroka v svojem gospodarstvu. Vsi lepi načrti, vse mikavne teorije posameznih vzgojilcev niso odpravile in tudi ne morejo odpraviti tega družabnega zla, dokler se družabne razmere temeljito ne izpremenijo, dokler ne postane šola svobodna in tudi dokler ne postane vzgojitelj svoboden in si pridobi svojemu družabnemu stališču primerno svetovno naziranje.

Otroci neimovitih slojev so danes izključeni od višje izobrazbe in s tem tudi od višjih poklicev in od izobrazbe sploh. Duševni zakladi človeštva so prav tako zasebna lastnina gospodujočih razredov kakor materialno dobra. Sicer je res, da tudi izobrazba, ki jo nudijo srednje in visoke šole, ni prav posebno temeljita, toda daje marljivim dijakom vsaj podlago za nadaljno izobrazbo. Ljudske šole pa nasprotno ne nudijo skoro nič za življenje, kakor nekaj malo elementarnega znanja in izdatno porcijo ponižnosti pred bogom in ljudmi. V šolah se zanemarjajo naravoslovne vede, ker so nevarne, ker zbujejo lastno opazovanje, mišljenje in ravnanje v otrokih. Pač pa so prepisavanje, ponavljanje, uk na pamet, najhujše učne metode v ljudski šoli, — in posledica: otrok, ki je s šestimi leti vstopil v šolo vedoželjen, z dejavnim navduševanjem, deloljubiv in z lastnimi mislimi, zapusti s štirinajstimi leti šolo kot dresirana papiga. Da je to resnica, nam najbolj potrjuje dejstvo, da ljudskošolska mladina med šolskim obiskom bolj in bolj povprečno izgublja interes na šoli in marljivosti.

Kapitalistična družba pa si je večkrat tudi pri šolstvu, kakor drugod, v nasprotju s svojimi interesi. Moderna tovarna potrebuje bolj izobražene delavce, vojska je zahtevala od človeka čisto mnogo več znanja, več samozavesti. Obstoj kapitalistične družbe je odvisen od teh predpogojev, zato so snovali obrtne in tehnične šole. Potrebovali so delavce, ki jim ustvarjajo nove stroje, da producirajo čim hitreje več nadvrednosti. Kapital potrebuje tudi proletarske izumitelje. Tako so prišli polagoma gospodje na misel, da se naj šolstvo reformira v delovne šole sploh, kar so še nedavno smatrali kot socialistično novotarijo. Med vojno so zagovarjali zlasti v Nemčiji enotno šolo za vse otroke, siromašne in bogate. Te šole naj bi bile tako organizirane, da bi otroci do svojega osmega, desetega ali celo do dvanaestega leta imeli enotno šolo in dokazali svojo nadarjenost v osnovnih šolah in se potem razdelili po sposobnostih na gimnazije, umetniške, strokovne in obrtne, oziroma realne šole. Delovno šolo imenujemo to šolo, ker bi se v njej ne gojilo le znanje, marveč tudi roko-

tvorni pouk po izboljšani učni metodi v vseh znanostih. In kakor so to lepe obljube, se doslej dejansko v tej smeri ni ničesar bistvenega izpremenilo.

In čuda ni. Odločujoča meščanska družba se za tak načrt dejansko ne bo ogrevala, ker bi s tako vzgojo izgubila nekaj vpliva na razvoj družbe. Meščanska družba ima svoje lastne interese, ki smo jih navedli v uvodu, in te svoje interese čuva z vso energijo. Dokler in državi ne bo odločeval skupni interes, interes cele družbe, toliko časa se bodo meščani upirali temeljiti šolski reformi v tem zmislu. Dokler ne dobi ljudstvo samo potrebni vpliv na šolstvo; dokler bo tlačil učitelj me-

ščansko - kapitalistični družbi, to je, dokler učitelj ne bo svoboden, katero svobodo pa nikdar ne dobi od meščanske družbe milostno, marveč le z bojem, z gospodarsko in politično emancipacijo od teh razredov, toliko časa ostane orodje te družbe in ne more sam kreniti na pot pametne realne reforme v šoli.

Proletarij, proletarij šolstva, toda šolstva, ki omogoča res praktično izobrazbo v interesu družbe. Če pa hočemo imeti tako šolstvo, potem mora to izobrazbo oskrbeti država, družba, za vse, ki so sposobni zanjo. Le taka reforma bi nam res nekaj obetala, ker bi jamčila in omogočila vsem sposobnim članom družbe svobodno izobrazbo.

Proslava prvega maja v Sloveniji.

Vrhniko.

Prvi maj smo praznovali tukaj prvikrat, kar svet stoji; ni moglo biti vse tako, kakor v Ljubljani, a upanje imamo, da prihodnje leto, ako bomo še živi in ako bo šlo tako naprej, ga praznujemo še vse živahnejše. — Patentirano politično prepričanje, katero je vsolal sedanji župnik v Rovtuh, gospod Matevž, in ga obdal z žičnimi ovirami, je odlenjalo samo od sebe. Sodrugi govorniki in govornica iz Ljubljane niso govorili samo za prvi maj, ampak njih besede zapomnimo za vedno. — da doženemo svojo staro pravdo za človečanstvo do konca, — do zmage. Za zdaj hvala in na lepše svidenje 1. maja 1920!

Pragersko.

Dasiravno smo bili primorani zavoljo razmer, ki so se prigodile, odpovedati slavnosti 1. majnika, nam vendar ni dalo miru in na predvečer smo sklenili na skupni seji pol. kakor strok. org. železničarjev, da vendar proslavimo veliki proletarski praznik. Hoteli smo presenečiti prebivalstvo in spoznati zavednost proletarca. Ze na vse zgodaj nas je pozdravljala na hribočku vasi Vrhloga mlaj z rudečo zastavo. Dokaz, da se tudi kmečko ljudstvo zbuja, ker je dovolj izkusilo dobrot v pretekli vojni, ki je bila samo izkoriščanje revnega ljudstva, ter spoznalo, da je v resnici soc. dem. edini pravi tabor, kjer najde zatiranec pravico in tolažbo.

Tako je tudi pri nas na Pragerskem vihrala rudeča zastava razvita čez noč in vabila trezno misleče in proletarce na shod, ki se je vršil na prostem pri gostilni gosp. Leskovačja ob 9. uri. Ob pol 9. uri je prikorakala godba iz Sp. Poljskave pod vodstvom sodr. Žigarta. Shod je otvoril sodr. Stropnik, ki je bil izvoljen za predsednika in sodr. Ratej za zapisničarja. Predsednik je no-

zdravil zborovalce, katerih je bilo čez 300 kljub slabemu razglasu, razložil pomen današnjega praznika in dal besedo sodr. Opranšu, kateri je orisal z živimi besedami pomen soc. demokratičnih zahtev in pravic, katerih mora postati ljudstvo deležno. Žel je za svoje kratke ali jedrnate besede bujno odobravanje.

Nato je govoril sodr. Žigart in povdarjal, da le z združeno močjo in močno organizacijo, bomo dosegli, da se naše zahteve tudi uresničijo.

Tretji govornik je nastopil sodr. Bračić. Orisal je tudi pomen današnje slavnosti. Razložil jim je pomen majske resolucije, opozoril zborovalce k treznosti in sklenil svoj govor z besedami: živel svoboda in internacionalna soc. demokracija. Ljudstvo je z solznimi očmi, ploskanjem in odobravanjem zahvaljevalo govornika za njegove besede.

K besedi se je oglasil sodr. Krištof, ki je orisal trpljenje vjetnikov in bedo ljudstva proletarca pri nas kakor po drugih deželah in le mednarodnost soc. dem. edina ponuja roko v spravo vsem narodom. Nato je predsednik sodr. Stropnik s krasnimi besedami opozarjal ljudi na željno disciplino in treznost, da nam ne more nihče očitati, da nismo zreli in da se ne zavedamo naše trezne proletarske moči, ter zaključil ob 9^h na 11. uro z besedami: Živel naš slavni praznik 1. maj, nakar je godba igrala vesele koračnice. Ljudstvo se je deloma mirno razšlo, deloma se razveseljevalo v dotični gostilni, kjer smo zopet imeli priložnost opazovati treznost delavstva.

Ob 1. popoldne smo spremlili godbo na Sp. Poljskavo, kateri naj bo vsa čast in hvala za njeno požrtvovalnost. Tu je sodr. Stranpik zopet s krepkimi besedami pozdravil prebivalce na prostem nakar se je množica mirno razšla.

LISTEK.

Obrisi.

Jaurès pri Goetheju.

Prijetne osebne doživljaje priobčuje Rouanet v »Humanite« in med njimi tudi obisk Jaurèsa v Goethejevi hiši, kjer piše sledeče: Po Amsterdamskem kongresu, ki je Jaurès in nas vse zelo utrudil, smo skienili, Jaurès, Viviani, Briand in jaz, peljati se preko Rena do Mainz. Po par urnem zadržku v tem mestu se je odpeljal Briand v Paris in mi trije proti Frankobrodu. Hoteli smo posetiti Goethejevo hišo. Zvečer smo dospeli in drugo jutro smo se napravili na pot.

Pred Schopenhauerjevo hišo — hiša mračnega, sivga obličja — smo se pomudili za trenutek.

Rojstni kraj Goetheja, v kolikor se morem še spominjati, je priprista hiša. Priliječe, prvo in drugo nadstropje, ki obstoji iz podstrešja.

Nekaj posetnikov je bilo že tu, toda, ko je Jaurès imel govor o Go-

etheju, pol v Francoščini pol v Nemščini, je prihajalo zmirom več ljudi in kmalu smo bili veliko število poslušalcev okoli njega, kateri mo poslušno sledili njegovim svečanim besedam. Govoril je o Goethejevih delih, o različnih dogodkih njegovega življenja. In vse svetnje, ki so bile tu v sobah shranjene, so ga vedno bolj vznemirjale. Prosil je hišnega oskrbnika, da nas pelje najprej na podstrešje. Tamkaj so se oživili vsi njegovi spomini. Pripovedoval nam je vse, kar je vedel o Goetheju v jasnih, svežih in globokih besedah. Vsak predmet ga je prevzel in o vsakem je vedel kaj poročati in kaj razjasniti. Skromno pohištvo, postelje, da, celo gospodinj-ski predmeti, vse ga je v tej hiši zelo zanimalo. Bil je tako vznemirjen, da so njegove besede oživile pred nami stas frankobrodskega meščana osemnajstega stoletja in vso njegovo socialno okolico.

Hišni oskrbnik je onemel vsled začudenja in zrl s spoštljivim občudovanjem na nenavadnega tučca, ki je vedel tako krasno pripovedovati

o Nemčiji in njeni literaturi osemnajstega in začetkom devetnajstega stoletja, kakor da bi bil sodobnik Goethejev. Bil je vnet, razkazoval mu je vse, odpiral steklene omare eno za drugo. S tresočimi rokami je poprijel Jaurès predmete, zvezke in knjige je brzo prelistal.

Njegov odlični razum ga je takoj napeljal na delo, kateremu so listi pripadali — ali na žene in može, ki so pisali pisma in so na njegova odgovorili. Pri tem je znal zopet mnogo majhnih dogodkov in podrobnosti povedati, tako o rokopisu, katerega je njegova roka ljubko gladila, ali o posameznih pisnih pisem.

Posetniki so ga poslušali, pazljivo, spoštljivo, ganjeni in začarani.

Ko je bil obisk končan, me je pognil oskrbnik v stran in me vprašal: »Kdo je ta gospod?« Odgovoril sem mu: »Ta je francoski poslanec Jean Jaurès.«

Oskrbnik je zmalj z glavo in dejal, mežikaje z očmi: »Mislim sem si, da mora biti ta velik gospod!«

Emanuel Wertheimer:

Aforizmi.

Izražanje globokih misli v Eratikih stavkih je umetnost, ki pove čisto veliko več nego dolgovezni spisi v debelih knjigah. V tej umetnosti je bil Emanuel Wertheimer pravi mojster. V njegovih rekih se čisto izraža globoko socialno razumevanje. Evo jih nekaj:

Revščino bi se prav lahko odstranilo, ako bi se imoviti mogli pri tem obogatiti.

Kadar obupani išče pomoči, vidi same obupane okolo sebe.

Navada potlači več revolucij nego vse orožene sile skupaj.

Pekel po tem življenju? Kakšna fantazija!

Logika je toliko napredovala, da more ovreči vse, celo samo selje.

Vse strasti so pripravljene pomagati sili.

Najradodarnje si ponujamo roko — toda prazno.

So zakoni, ki spadajo na zatožno klop.

Za pravo mišljenje treba več poguma nego duhovitosti.

Bogatini ljubijo zakone, reveži se jih bojé.

Beda ima želje, ki stoje pred zlo činom.

Boj za obstanek je najhujši takrat, ko je že odveč.

Mnogi žive sedaj od vprašanja, kako bi rešili bedne, brez da bi jim morali pomagati.

Nekateri filozofi zahtevalo za njih umevanje več razuma, kot ga imajo sami.

Slavnost 1. majnika ostala nam v duhu v večnem spominu.

Sostaň in Velenje.

Velenjsko in Šostanjsko delavstvo, še ni imelo prilike tako slovesno praznovati praznik 1. maja kakor letos. Zjutraj ob 4. uri je igrala godba budnice. Ob 6. uri se je zbralo delavstvo pri premogokopu, godba je zaigrala koračnico, nakar je pevski zbor, pod vodstvom sodr. Baršiča, zapel pesem »Hej socialisti v vrste smelo«. Občudovati je moral vsak nadarjenost sodr. Baršiča, ki je v teh kratkih dneh ustanovil tako pevsko društvo.

Ob 7. uri zjutraj se je začel premikati sprevod od premogokopa. Na čelu izpreveda je vozil okrašen avtomobil z uradniki in pazniki, potem okrašen voz, na katerem so se peljali sodruzi iz Št. Ilija, za njim so vozili kolesarji s pestro okrašenimi kolesi, prepreženimi z rdečimi trakovi, nato so jahali konjeniki. Za njimi godba. Na čelu posameznih skupin so nosili tablice z napisi kakor: Rudarjem, delavcem v ponos naj bode; da so bili in bodo borilci svobode! Praznik prvega maja, naj nas k zavednosti vzgaja! Delavci izpopolnite, naše vrste zmagovajte! Dobrodošli sodruzi in sodružice! Vsi smo sinovi enega roda, živela enakost, bratstvo, svoboda! V temi kopije rudar pod zemljo, zato tako ljubi sonce, svobodo! Kaj govori nam naša kri? Svoboda enakost naj živi! Vojska zadala je težke udarce, mir naj združi vse proletarce! Boljša bodočnost žar, naj zasije tudi Tebi, rudar! Povsod razlega se naj, delavski praznik; prvi maj! Ven s socialno zakonodajo, starostnim in invalidnim zavarovanjem! Proč iz barbariskim militarizmom! Proč iz izkoriščevalci ljudstva! Ven s splošno enako volilno reformo na podlagi proporca za oba spola!

Pogled na manifestacijski sprevod je bil vzhicen. Cela Saška dolina se je oblekla na 1. maj, v močnem rdeč val in jasno izrazila svoje prepričanje.

Postavljenih je bilo čez 30 mlajev, na katerih so vihrale rdeče zastave. Ko se je izprevod bližal Družmirju, nas je pričakovala množestvalna množica Šostanjskega delavstva.

V imenu Šostanjskega delavstva nas je pozdravil sodr. Hudobrennik, nakar se mu je v imenu rudarjev zahvalil sodr. Salesnik. Zapel je pevski zbor in sprevod se je nato začel pomikati proti Šostanju.

V Šostanju na javnem trgu se je vršil shod. Ker ni bilo napovedane godbe govornika je otvoril shod sodr. Hudobrennik in podal besedo kot poročevalcu sodr. Salesniku iz Velenja. Sodr. Salesnik je v poldrugurnem govoru razložil pomen 1. maja, in protestiral proti nasilstvu in batnam, nakar je žel gromovito odobravanje.

K besedi so se še oglasili, dr. Majer, sodr. Valenčak, sodr. Šmigovec in drugi. Ob 11. uri se je shod zaključil ter odšel sprevod proti Velenju. Tu nas je pričakovalo čez 2000 oseb. Potem se je vršil shod v udeležbi 4300 oseb. Govorili so sodr. Salesnik, Valenčak, Deberšek, Baltazar in gosp. Kurnik.

Popoldne je bila prosta zabava pri gosp. Zingler. Vse se je izvršilo v najlepšem redu. Delavstvo je pokazalo, da je vredno svobode, za katero se bori že toliko let.

Kočevje.

Tako sijajno praznovanje Prvega Maja, ko je bilo letos še v Kočevju niso videli. Zgodaj zjutraj so se jeli ljudje zbirati po delavskih kolonijah praznično oblečeni, njih hiše so bile okrašene z zelenjem in zastavicami. Vsi so pričakovali, nekaj nepričakovane kot, da se ima roditi rešitelj sveta. Ob pol 1. uri pop. so se jeli zbirati velike množice delavcev in delavk pri rudniški čitalnici, kjer se je imelo vršiti zborovanje. Ob 1. uri otvori sodr. Zajec zborovanje, pozdravi navzoče. Izvoli se za predsednika shoda sodr. Miklavčiča in za zapisničarja sodr. Volvinga. Sodr. Miklavčič poda besedo sodr. Klenovsku iz Trbovlj, kateri je orisal velevažen pomen prvega maja in vzbudil spomine iz preteklih let, od kar praznuje delavstvo Prvi Maj, kako težki so bili boji prvoboriteljev socializma. Razlagal je trpljenje delavstva v svetovni vojni in izkoriščanje od kapitalizma. Nato je prebral resolucijo sodr. Miklavčič, katera se je sprejela z velikim navdušenjem, nakar se zborovanje zaključilo s klici: Živelo bratstvo, živela svoboda in internacionalna socialna demokracija. Po shodu se je množica zbrala lepo v vrsti in koralala skozi mesto z zastavo in godbo na čelu, na vrt gostilne Bierhalle kjer se je vršila veselica. Mir se niti

načnanje ni Falil. Tako je pokazalo naše delavstvo, da so bili neopravičeni strahovi ki so lazili nekaj dni po Kočevju, da bo delavstvo vse razbilo. Naše delavstvo si bo priborilo svoje pravice z mirno silo zavesti in spoznanja. Stopajmo samozavestno do končne zmage v boji!

Ptuj.

Praznovanje Prvega Maja se v Ptujtu ni nikdar tako lepo slavilo kot letos. Delo v tovarnah je počivalo, trgovine so bile zaprte, šole in uradi istotako. Okoli 9. ure zjutraj se je začelo že delavstvo zbirati na trgu pred magistratom, množica je narastala tako, da je bil kmalu ves trg poln, bilo je gotovo nad 600 oseb. Po 9. uri je sodr. Segula otvoril shod ter podal besedo sodr. Rožetu. Ta je poročal o postanku Prvega Maja, njegovi zgodovini in na kratko omenil politični položaj. Delavci so burno pritrjevali njegovim izjavljanjem in dajali duška z medklici. Ko je sodr. Rože omenil kaka je naša slobodna Jugoslavija, da se vse vprek pleni v časopisju, prepoveduje shode, zapira delavske voditelje ter da se delavci ne bodo pustili več zapelejavati od brezvestnih koristolovcev ter da vlada s svojim počenjanjem sama širi boljše življenje, so mu vsi burno pritrjevali. Končno je priporočal tudi socialno demokratično časopisje, ki se edino bori za boljšo bodočnost in zastopa delavstvo. Majska resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Popoldan smo se prijetno zabavali na »Ljudskem vrtu« ter ostali skupaj do desete ure zvečer. Na vseh obrazih si videl ono delavsko razpoloženje, ki ga opazi pazni opazovalec ob sličnih pridelitvah.

Ptujski sodruzi se bodo na letošnje majske slavje še dolgo spominjali. Lepša bodočnost nam gre nasproti.

Zabukovica.

Pri nas se je praznovale letos Prvi Maj jako slovesno. Organizirani delavci so napravili obhod skozi Griže in Zalec, katerega se je udeležilo okoli 250 sodrugov. Grižanski in Zalski »meščani« so začudeno in v strahu gledali množico, ker niso mogli verjeti, da je toliko organiziranih delavcev v Zabukovci. Mislili so, da pridejo grozni ljudje, a zgodilo se jim ni nič. Na shodu je govoril sodr. Mar, ki je prečital in razpravjal resolucijo, ki jo je delavstvo soglasno sprejelo.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Položaj na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 6. maja ob 12. uri iz uradnega vira: Na zapadni koroški fronti mirno. — Tekom 5. maja in 6. maja do 8. ure na vzhodnem delu Koroške ni prišlo do bojev. Naše čete so se z vsem topništvo koncentrirale na postojankah severno in zapadno od Spodnjega Dravograda in vzhodno od Guštanja.

Garda Nikite.

LDU. Haag, 5. (DunKU.) V angleški zbornici je izjavil državni podtajnik Harmsworth v imenu vlade, da Anglija ne pripozna črnogorske narodne skupščine, ki je meseca novembra v Podgorici proglasila odstranitev kralja Nikite in združiti Črno Goro s Srbijo. Velika Britanija smatra še vedno kralja Nikito kot postavnega vladarja Črne gore.

Italija se boji podonavske zveze.

LDU. Berlin, 6. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Italijanski listi so vedno bolj razdraženi. »Corriere della Sera« označuje vest, da namerava mirovni dogovor Nemčiji prepovedati združitev z Nemško Avstrijo, kot nezaslišano. To bi značilo tudi za Italijo veliko nesrečo, ker bi potem lahko nastala podonavska zveza, ki bi z njenim gravitiranjem proti Jadranu Italiji postala sovražna.

Po svetu.

Ženske v dunajskem občinskem svetu.

LDU. Dunaj, 5. (DunKU.) V dunajski občinski svet so po včerajšnjih volitvah izvoljeni tudi ženski člani in sicer 6 krščanskih socialistov in 15 socialistnih demokratov. Izvoljeni Čehoslovaki so bili na listi znamenovani kot socialistni demokrati in demokrati. Ker bodo ti Čehoslovaki v gospodarskem vprašanju najbrže glasovali z nemškimi socialistnimi demokrati, bodo socialistni demokrati v deželni zbornici imeli absolutno, v občinskem svetu pa celo kvalificirano večino.

Položaj na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 5. (DunKU.) OKU: Rumunski glavni stan poroča z dne 3. t. m. o silnih bojih v Szolnoku, ki so privedli do tega, da so Madjari mesto popolnoma zapustili in da je padel Szolnok v roke rumunskih čet. Temu nasproti se ugotavlja, da je Szolnok izza treh dni trdno v posesti madjarskih čet in da se na tej strani nikjer ne nahajajo rumunске čete.

LDU. Bazel, 6. (Brezlično.) Iz Prage poročajo, da so se glasom uradnega poročila približali Rumuni na svojem prodiranju proti severu Budimpešti na 60 kilometrov. Močne ogrske čete korakajo pod poveljstvom generala Kratochvila, bivšega vzgojitelja nadvojvode Josipa, z rumunskimi četami in se približujejo glavnemu mestu. Pri tej četi je tudi mnogo bivših aktivnih častnikov. Med njimi je nekaj ogrskih politikov, tako bivši minister za notranje zadeve v kabinetu Wekerle, Gabriel Ugron, bivši minister za notranje zadeve v kabinetu Berinkey, Vincenc Nagy in poslanec neodvisne stranke Ferdinand Urmanczy. Določeni so, da tvorijo jedro nove prazvorične vlade v Budimpešti.

Položaj na Bavarskem.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Monakovega, da imajo vladne čete po zadnjih bojih vso moč v svojih rokah.

Mirovna konferenca.

LDU. Versailles, 5. (DunKU.) Na vprašanje nemških delegatov, kdaj jim bo izročen mirovni dokument, je prišel danes popoldne odgovor, da se bo izročitev vršila v sredo dne 7. t. m. ob treh popoldne v Trianon Palace Hotelu.

LDU. Pariz, 5. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: Svet trojice je sklenil, da naj pridejo avstrijski in ogrski delegati čez 14 dni v Versailles, kjer se jim bo izročilo mirovne pogoje.

Dobro so skuhati.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) Kakor poroča »Temps«, so končni pogoji Italije baje nastopili: Reka bo italijanska, nasprotno pa se bo nekaj točk črtalo iz londonskega dogovora. Sporno ozemlje, kateremu se odpove Italija, pa ne sme postati jugoslovansko, temveč mora biti avtonomno, obstoječe iz neodvisnih malih državic.

Italijani se vračajo.

LDU. Pariz, 5. (DunKU.) Italijanski poslanik v Parizu je naznanil načelnikom aliranih vlad, da odpotujeta Orlando in Sonnino zvečer iz Rima in da prideta v sredo zjutraj v Pariz.

»Journal des Débats« o Wilsonovi notli.

Gauvain, urednik »Journal des Débats« razpravlja o Wilsonovi proklamaciji in obžaluje, da se ameriški predsednik ni izjavil že prej proti pretiranim lastnim zahtevam, vsled česar je dal povod k nesporazumu, kateri je vzrok sedanje krize. Italija ne sme imeti nadvlado nad Slovani, ker bi v tem slučaju bila prisiljena naslanjati se na Nemčijo, da bi si ohranila lastno pozicijo na vzhodni Jadranski obali. V pravem interesu Italije je, da se odreče pretiranim aspiracijam svojih sedanjih zastopnikov v Parizu, aspiracijam, ki se raztezajo na narode, ki so ji absolutno sovražni in na strategične pozicije, katere imajo čisto ofenzivni značaj. Po temeljitem preudarku bo tudi italijanski narod uvidel, da je bolje zanj, da se odloči za sistem in načela svobode in pravice. P. P.

Socialna politika.

Amerika za slovensko decu. Včeraj se je vršilo pri okrajnem glavarju Senekoviču posvetovanje z ameriško komisijo. Udeleženi so bili zastopniki poverjenstva za socialno skrb, mestnega aprovizacijskega odseka in okrajni glavar. Ameriška komisija poroča, da je določila za slovensko decu 370.000 dolarjev, kar se pa naj porabi samo za otroke pod 14. letom. Delilo se pa bo: sladkor, mleko, kakao in pozneje tudi riž. Pri razdelitvi se bo najbolj oziralo na kraje: Ljubljana, Jesenice, Celje, Maribor in Zagorje. Komisija je izjavila, da leži v tržiških skladiščih od 1. maja sladkorja, mleka, kakao 131 ton. Ameriška komisija je še izrečno poudarjala, da naj to dobe samo otroci pod 14. letom.

Agitirajte za naše časopisje!

Dopisi.

Maribor. Klobasanje od ljudstva izvoljenega narodnega poslanca Voglarja je postalo predmet veselega razpoloženja na vseh koncih in krajih. Prvega majnika pa je ta velem dosegel rekord. Na shodu, ki se je vršil v Narodnem domu, je pobjhal kapitalizem, da se je kar kadilo (pa samo nemškega) in ob koncu govora tudi izjavil, da so slovenski delavci tega zla za vedno rešeni. Slovenske kapitaliste pa je pustil tako lepo v miru, kot da jih sploh ni, ter jim slovensko delavstvo izročil na milost in nemilost. Nadalje je hujskal slovenske delavce na njihove nemške tovariše, hujskal da jih ni na slovenske kapitaliste in zato, gospod poslanec, še par takih govorov in olajšali nam boste delo, da ne bo treba ljudstvo poučevati, ker se mu bodo oči same odprle. Med delavstvom obeh narodnosti se jati razkol skuša g. Voglar: že ve zakaj. Delavstvo pa mu bo to njegovo nakan temeljito preprečilo. Sicer pa bomo s takimi kušljivi kapitalizma pomedi pri prvih volitvah drag ko-rento.

Celje. Pri tukajšnjem društvu »Svoboda«, je tudi pevski odsek. Pri društvu poučuje petje sodrug, glasbenik Albin Peterman, kateremu gre največja hvala za njegovo požrtvovalnost, in tudi za krasni nastop pevcev na prvega maja. Železničarska godba je igrala krasne komade. V tem kratkem času, odkar je prišel Peterman od vojakov, so železničarji veliko pridobili. Torej še enkrat hvala! Le tako naprej!

Celje. Neko dopisne predbavica socialnim demokratom, da jemlje v stranko razne ljudi, ki so bili prej pri Študijski, in take, ki so si, napuili vile z vojnimi dobitki. Gospodje pri »Novi Dobi«, so nam že več kot stokrat očitali, da jemljemo nemčurje v svoje vrste, naj vendar že enkrat nehajo s tem. Imena ven, pasja zalega hlapcev in tepcev! Kar pa se tiče vojnih dobitkarjev, vemo marsikaj kar iz usmiljenja samega, ne povemo. Predržite! — Dalje celjska Nova Doba še vedno ne da miru, in zabavlja na stanovanjski svet. Povedati moramo gospodu dopisniku Nove Dobe, da stanovanjska komisija ni zato tu, da bi ji neki elementi delali predpise, kakor se je že nekajkrat zgodilo. Ta ima opravičilo dovolj s strankami, ki res potrebujejo stanovanja, ne pa da bi deila udobnosti kakor s inekatero stranke domišljujejo in si hočejo izbrati stanovanja. Stanujejo že v lepih stanovanjih, pa si hočejo dobaviti še lepša. Za take muhe strank sovset sedaj res nima časa in bi bile le potrata dela. Vedite, gospodje, pri Novi Dobi, da so sedaj preveč resni časi, da bi se igralo žoge s stanovanji, ker nam jih manjka. Kar se pa tiče imena »K o m i s i a r e«, pa hvala lepa za poklon, ker sami niste, pa na svidenje!

Fala ob Dravi. Pri nas ima Graf Alfonso Zabeo — fevdalec talijan-skega pokolenja — svoj velik grad. Mož je bogat a še vendar skopuh brez primere. V današnje čase socialnih prevratov se še celo ne misli uživeti. Moške, tudi oženjene, plača brez hrane po 2 do 5 K (maksimum) na dan, ženske pa po 1 K 60 vin. Za delo od 6. zjutraj do 6. zvečer. Sedva ima mož 8000 oral zemlje. — Človek ne bi verjel, da je taka socialna krivica danes še mogoča! Vemo sicer, da bo enkrat zavrelo in zakipelo do vrhunce, takrat pa gorje Tebi, grof Italijanski. Zaenkrat pa, dokler se njegovo posestvo po agrarni reformi ne razdeli, naj se ta skopuški možakar postavi pod kurateljo.

Mežica. Dobro vemo, da imamo tukaj sovraštva zaradi našega socialističnega mišljenja še dovolj, zato skrbi naš župnik. Ta mož, ki uči v cerkvi »ljubi svojega bližnjega kot samega sebe«, dela sam največje sovraštvo med svojimi farani. Trn v peti mu je naše Gospodarsko društvo (Wirtschaft-Verein), odkar je prešlo iz nemških uradniških rok v roke slovenskih delavcev in ga vodi sedaj delavstvo. Oč kmeta do kmeta hodi in pripoveduje, da bomo socialisti vse kmete iz društva izključili in da naj zahtevajo takoj deleže, če hočejo, da ne zlete na cesto. Povedati moramo javnosti, da je to grda in nesramna laž. Društvo se vodi in se bo vodilo kot poprej in vsak član ima tiste pravice kot dozdaj in niti en kmet ne bo izključen. Jezi se župnik tudi nad našimi časopisi, zlasti nad »Ljudskim Glasom«. Da izve natančno, kdo je naročen na »Ljudski Glas« ali druge socialistične liste, hodi na poštni urad pregledovat časopise in pisma, ki prihajajo semkaj po pošti, kar lahko dokažemo s pričami. Vprašamo javnost, ali je pravilno, da se ljudem, ki niso za-

posieni v poštnem uradu, dovolj pregledovati časopise in pisma? Če spodu župniku pa povemo, je hujskajte in širite laži proti socialistom vsaj kmet in delavec se že zaveda ta, da ne spadata tja, kamor vi vije čete. Petletna vojna in glad jih je izučila. Povemo vam tudi, da imajo kmetje in delavci že napolnjeno čašo grenkobe do vrha, ki bo zavrela tako hitro, da se boste naveličali hujskanja proti socialistom za vedno.

Dnevne vesti.

— Za tajni dogovor... Napiši članek o »Socializmu in umetnosti« pa poudarjal to, kar ves kulturni svet priznava, da je treba namreč reformirati šolstvo, prinesiti vanj modernega duha, pa bo nepovprašani in nepovabljeni »Slovenec« je zno cvilil svoj »Noli me tangere«, kakor če bi bilo šolstvo še vedno njegova absolutna domena. Poudarjal po drugi strani to, kar priznava nepogojno vse ljubljansko občinstvo in kar so priznali tudi nesocialistični časopisi, da je bila namred majniška proslava ljubljanskega delavstva zares impozantna, pa ti bo »Narod« prekladal in razvrščal udeležnike po vseh mogočih ulicah in študiral pri tem geometrijo. Ali sta »Narod« in »Slovenec« kar zistematični in promptni negaciji nepobitnih, splošno priznanih resnic tajno dogovorjena? — »Narod« je nasprotno mnenja, da smo mi s »Slovencem« v tajnem dogovoru. Toda kaj se hoče! »Narod« trdi vedno obratno. Resnico ne bo nikoli priznal. In tudi ne žive potrebe, da bi dosledno molčal. Če bi »Narod« molčal, bi delal najlepšo figuro. Isto velja za »Slovenca«. Dokler molči, mu ne oporekamo, tudi če »Narod« misli, da smo zato z njim v tajnem dogovoru. Če bi »Narod« istotako molčal, bi vladal najlepši red. In če bi nas potemtakem »Slovenec« povpraševal po našem sistemu po tajnih dogovorih, da je njegova radovednost še bolj neslana nego njegove »opazke« k našemu članku o »Socializmu in umetnosti«. In s tem bi menda označili dovolj krepko naše mnenje o stvari. Naj molčita tedaj dosledno in zistematično oba. To bo ljudskemu zdravju in ljudski pameti v ogromno korist. Mi ju ne bomo zato nikoli vpraševali, če obstoji med obehma tajni dogovor ...

— Kako laželo. Včerajšnja »Jugoslavija« ima precej dolgo poročilo z Jesenic, v katerem očita delavstvu narodno izdajstvo, češ, da so hoteli iti z rdečo zastavo koroškimi nemškimi napadalcem prijateljsko naproti. Kaj takega si delavstvo niti v sanjah ni domišljalo. Ko so nastale vesti o prodiranju koroških Nemcev na Jesenicah, je tam res nastalo tudi veliko razburjenje. Toda priznati moramo po poročilih, ki smo jih dobili od nesocialistične a povsem verodostojne strani, da so se prav jeseniški delavci povsem korektno zadržali in so ostali na svojem mestu. Nikakor niso napravili tako kakor delajo razni župani in veliki narodnjakarji, ki so pustili slovenske občane na cedilu in pobegnili. Tako ne razumeva delavstvo svojo dolžnost, pač pa zna obvarovati treznost in razsodnost ob pravem času. Tako pisanje je naravnost nepošteno, zlasti nepošteno, ker iz trte zvitosti, torej poročilo popolnoma zlagano. — Splah bi pripravili enkrat za vsaki temu revolverskemu dnevniku, da neha takoj s svojimi nečednimi napadi. Na naš račun se ne bo delal lepega. Tudi na dopis iz Zagorja si je dovolil nekaj bedastih opazk, ki smo jih prezrli, ker ne maramo polemizirati z listi, ki ribarijo v kalnem.

— Socialni demokrati obljubljajo zlate čase. Tako piše Slovenski Gosp. dne 24. m. m., da se široko-ustimo na shodih. Grozote in strahote pa čakajo svet kakor na Ruskem in v Nemčiji, kjer je — resnici na ljubo povedano, pomanjkanja življa krivo nemirov, ne pa socialisti. Ali pa so gg. klerikalci že pozabili, da so njih cerkveni somišljeniki blagoslavljali orožje in kanone, in cesarje, ki so pet let vojne morili in krali v nekrščanskem sovraštvu, da je sedaj moralo vsled vojne priti do takega poloma? Res pa je gleda nas, da ne obljublamo nobenih zlatih časov, dokler bodejo odločevali liberalni in klerikalni meščanski strankarji, ki so pred vojno povsod imeli glavno besedo in ki bi radi še danes imeli krmilo v rokah. Zlati časi torej ne bodo še izlepa prišli, a da bode naša bodočnost lepša kot sedanost, kadar ljudstvo zavlada, to je gotovo, ker bo z odpravo kapitalizma, tudi te glavne pijavke proletarijata pravično razdelilo zemljo tudi ono cerkvenih knezov, ki so se dosedaj na podlagi »krščanske pra-

vičnosti redili na stroške ubogega dinarja, batarja in vinarja.

Vera je v nevarnost. Ta stari, četudi neumen bojni pomoček zopet odneva iz vrst klerikalnih listov. Slovenski Gospodar, ki se z nami socialisti, zadnje čase v naše veselje mnogo bavi, kar dokazuje, da čuti našo moč, a svojo slabost, ta stari, a še nič pametni listič piše 24. aprila 1919 o šestih temeljnih zmolah socialne demokracije. Najprvo našteje šest krščanskih resnic, med njimi tudi ono, da Bog hudo kaznuje, za kar pa se ti ljudje sami ne menijo; če lažejo, da mi nasprotno učimo: 1. da ni Boga, 2. da ni po smrti nobenega povračila, 3. da ni presvete Trojice, dalje da ni duša neumrljota itd. Kdaj in kje mi take stvari učimo?! ko vendar pravimo, da vsak lahko veruje kakor je pač po njegovi pameti ali čustvu, prav in pametno!

Tehniško - visokošolski tečaj v Ljubljani. Redna immatrikulacija v začasni tehniško - visokošolski tečaj v Ljubljani in vpisovanje v I. semester tečaja se pričneta dne 9. maja t. l. in se vršita v dneh 9., 10., 14. in 15. maja v poslopju deželne vlade, Simon Gregorčičeva ulica št. 20, II. nadstropje, soba št. 23 (Poverjeništvu za uk in bogočastje, profesor dr. Rihard Zupančič), vpisovalne ure od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne. K immatrikulaciji (vpisovanju) je prinesiti s seboj dokumente, predvsem zrelostno spričevalo ali prijavno knjižico visoke šole, nadalje krstni list in eventualno domovinski list. Pri immatrikulaciji je vplačati immatrikulacijsko pristojbino po 25 K. Glede šolnine na semester in oproščanja od vplačevanja šolnine odloča kuratorji. Subkomisija za tehniško fakulteto: Šuklje I. r., inž. Strgar I. r.

Odpustnice legije prostovoljcev za Koroško. Referat legije prostovoljcev za Koroško nam pošilja naslednje obvestilo: Opozarja se legionarje, ki so dobili odpustnice od bivšega poveljstva legije prostovoljcev za Koroško, da vzamejo na znanje, da jih te odpustnice nikakor ne oproščajo od aktivnega službovanja v vojski Kr. SHS. Oni so, v slučaju vopkljica njih letnikov, obvezani odzvati se pozivu, ter se v nasprotnem slučaju kaznujejo, kot vsaki drugi obveznik, po obstoječem vojnem zakonu.

Razno. Na Nemškem se klanja Viljemu še 436.912 ljudi. Ti ljudje so mu poslali v Amerigo. Kdaj jo bodo poslali pa naši monarhisti Korlčku v Svico?! Nemško-avstrijska vojska je dobila nove plače. Moštvo dobi dnevno 7 kron in še 5 kron 44 vin. mesto hrane, brez razlike starše. Tega ne bodo izplačevali le vsem članom »Volkswehr«, ampak vsem podčastnikom in gaštom, ki še služijo. Wiener Extrablatt poroča, da znaša nepokrita vsota v proračunu dunajske mestne občine za leto 1919.—1920., 250 milijonov kron. Bismarfov Bureau poroča, da je pozval odbor enindvajsetih stavkujoče delavce in delavke v Bremeu, da naj začno v sredo (30. m. m.) zopet z delom. Generalno stavko smatratv s tem za končano. Čehoslovaško ministstvo za notranje zadeve je sklenilo vzeti v Dubrovniku v najem ugodno mesto za kopanje in zgraditi tam ali v bližnji okolici hotel. Ustanovitvi bodo akcijsko družbo. V Gleinitzu v Pruski Sleziji so se vnele pri otroški kinematografski predstavi kulise. Nastala je panika, v kateri je bilo 72 otrok usmrčenih in 28 težko ranjenih. Najbrž pa številno teh žrtev ni popolno.

Drobno.

Zveza trgovskih nastavljen-
tev pozivlja vse svoje člane in članice, da se zanesljivo udeležijo članske sestanke, kateri se vrši v četrtek, dne 8. maja ob pol 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Polnoštevlna udeležba dolžnost!

Tedenski izkaz nalezljivih bolezni v ozemlju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani od 20. do 26. aprila 1919. Skrlatinka (Scarlatina). Celje mesto (1 oseba obolela) in občine Smarje. Celjski okraj: občina Smarje (8 oseb obolelo, 1 umrla), Ljubljana mesto (1 oseba obolela), Davica (Diphtheria). Celje mesto (1 oseba obolela) in občine Gaberske, Maribor mesto (2 osebi oboleli, 1 umrla). Osepnice (Variola): Brežiški okraj: občina Kapele (3 osebe obolele, 1 umrla), Celje mesto (1 oseba obolela), Celjski okraj: občina Petrovčice (3 osebe obolele, 1 umrla), Celjski okraj: občina Trbovlje (7 oseb obolelo) v seliščih: Loke, Dobrna in Retje), Črnomeljski okraj: občina Vinica (1 oseba obolela),

Kranjski okraj: občina Ziri (4 osebe obolele, 2 umrli), Krajski okraj: občina Stara Loka (1 oseba umrla), Krajski okraj: občina Škofja Loka (1 oseba obolela), Ljubljanski okraj: občina Studenec-Ig (1 oseba umrla), Ljubljanski okraj: občina Verblene (3 osebe obolele), Maribor mesto (3 osebe obolele, 2 umrli) 2 slučaja iz občine Razvane od Sv. Miklavža, Ptujski okraj: občina Dravci (2 osebi oboleli), občina Sv. Barbara v H. (2 osebi oboleli, 1 umrla), občina Termovci (2 osebi oboleli), občina Veličani (1 oseba obolela, 2 umrli), občina Zagorje (1 oseba umrla).

Otvoritev belgrajske univerze, LDU, Zagreb, 6. Ob otvoritvi belgrajske univerze je odposlal rektor hrvatskega vseučilišča v Zagrebu rektorju belgariskega vseučilišča brzojavno čestitko, v kateri izražajo željo in nado, da bosta obe univerzi skupno in složno delovali za korist našega naroda.

Iz stranke.

Shodil 11. maja 1919.

V Blokah ob 10. uri dop. V Cerknicah, poročala poročevalce iz Ljubljane.

Št. Janž poročala so. V. e. l. o. v. e. V Laporjih, poročata so. P. e. r. d. a. n. i. M. a. k. u. c.

Za Videm in Krško shod v Vidmu poročala Malovrh iz Hrastnika.

Poročila.

V Železnikih se je vršil 4. t. m. ob 3. uri pop. zelo dobro obiskan shod naše stranke. Govorila sta ss. Mihevc in Erjavec iz Ljubljane. Prvi govornik je razjasnjeval ljudstvu, kako in zakaj nastajajo vojske. Ob tej priliki se je dotaknil tudi vojnih hujskačev po Slovenskem iz l. 1914. Za so. dr. Mihevcem je govoril so. dr. Erjavec. V skoraj 2 ur trajajočem govoru je pokazal zbranim ljudstvu programe vseh treh naših strank ter v bengalinski luči pokazal protiljudsko delovanje klerikalcev in liberalcev, zlasti je pa nastopil proti vojnim odmerom, katerih je tudi v teh krajih nekaj. Ljudstvo je vseskozi pritrjevalo govornikovim izvajanjem ter se popolnoma strinjalo s programom, ki ga zastopa naša stranka. Sicer pa vlada v teh krajih velika beda. Ljudstvo je brez dela in brez jela in okuša grenke sadove dosedanjega dela meščanskih strank.

Selca, V. nedeljo dopoldan dne 4. t. m. se je vršil pri nas v ljudski šoli prvi socialistični ljudski shod, ki je bil nepričakovano dobro obiskan. Na shodu sta poročala ss. Mihevc in Erjavec. Prvi govornik je naslikal pravega krivca svetovne vojne in osvetil vse tiste, ki so to klanje in pobijanje ljudi podpirali; drugi govornik je osvetil domačo politiko, ki je zavožena in nikakor ne smemo pustiti, da bi oni stari avstrijski patrijotje danes vodili v Jugoslaviji državni aparat, ki so bili včeraj še do kosti črnožolti. Narod sam mora vzeti državne vaje v roke. Ožigosal je tudi vojne hujskače v rajni Avstriji, ki so se pa prelevili v vojne hujskače v sedanji Jugoslaviji. Za zabavo na shodu sta pa poskrbela kaplan Tavčar in župnik; posebno se je še razljutil gospod kaplan, tako je z nogami tolkel obta, da se je šola tresla, zborovalci so mu živabno ugovarjali. Končno mu je pa so. dr. Mihevc v jedrnatih besedah odgovoril vsem zborovalcem v odobravanje, samo gospodu kaplanu in župniku je Mihevc odgovoril sapo zaprl.

Poberže pri Ptuj. Tukajšnja kraj. org. je sklicala za nedeljo, dne 4. t. m. javen shod. Reči moram, da takega shoda še ni bilo v naši vasi. Gostilniški prostori Forstnarica so bili nabit polni, poslušalci so stali na dvorišču, pri oknih, v veži ter pazljivo poslušali poročevalca so. dr. Rože-ta, ki je v več kot poldrugurnem govoru poročal o političnem položaju in o delavstvu. Omenil je med drugim postopanje centralne vlade, ki nima zmisla za potrebe delovnega in kmečkega ljudstva, za kar gre nemalo odgovornosti na demokratični klub in na ostale meščanske stranke. Na koncu govora je priporočal naj pridno segajo po časopisju, posebno pa po kmečkem glasilu »Ljudski Glas« ter »Naprej«, da se trdno sklenejo organizacije in še druge privedejo v tabor socialno-demokratske stranke. K debati se je oglašil še sodrug Podgoršek, ki je v kratkih in jedrnatih besedah pozval delavce, da naj se trdno oklenejo organizacije in pozival, da naj se tudi za Breg ustanovi v kratkem politična organizacija. Predsednik sodrug Drogenig je nato zaključil lepo uspeli shod.

Strokovno gibanje.

Shod lesnih delavcev v nedeljo ob 9. uri dopoldne pri »Perlesu«.

Shod živilskih delavcev v Celju. Dne 3. maja se je vršil shod živilskih delavcev v Celju v gostilni »Jugoslovane« v Gaberjih. Shod je otvoril sodrug Leskovšek. Shoda se je udeležil sodrug Oroselj, ki je v jedrnatih besedah orisal pomen organizacije. Nato se je izvolil pripravljalni odbor in sicer: predsednik Vrečer A., podpredsednik Aichstrich F., tajnik Mesarič G., namestnik Bogovič I., blagajnik Keğu F., preglednik Rebarsak.

V soboto, dne 10. maja se vrši ustanovni shod živilskih delavcev v Celju, v prostorih gostilne »Jugoslovane« v Gaberjih ob 6. uri zvečer. Sodrugi udeležite se polnoštevlno. Poroča sodrug Mihevc.

Vestnik „Svobode.“

Celjska podružnica Izobr. društva »Svobode« je priredila dne 30. p. m. slavnostno predstavo k prvemu maju v Celjskem mestnem gledališču, živo sliko: »Vstajenja« in Cankarjevo dramo: »Kralj na Betanovcu«. Predstava je uspela nadvse pričakovano, zlasti, če pomislimo, da so dilatantje prvi nastopili. Pokazali so, da se niso zbal velikega truda, ki ga zahteva ta igra. Pokazali so, da delavstvo ni samo za tovarno od zore do mraka, temveč, da ima kljub velikemu trpljenju še vedno hrepenenje po izobrazbi. Tako je prav, sodrugi in sodruginja, le tako naprej, vsaj gre čas s hitrimi koraki naprej. Tudi za nas napačilo kmalu nova doba. Tisti gospodje pa, ki še danes mislijo, da sta vidva delavec in delavka ustvarjena samo za tovarno, naj se uče od delavskih predstav, spoštovati delavsko voljo. Sodrugi in sodruginja! Prvič ste nastopili na odru in prvič ste nastopili lepo. Drugič pa boste izvršili svojo nalogo še popolneje. Igra samanebši zahteva, že zelo izvežbane igralce, toda kot začetniki ste lahko zadovoljni. Kantor je bil prav dober, zlasti v prvem in drugem dejanju, enako Maks; samo svetujem mu prav resno, naj govori bolj počasi. Župnik ima lep nastop, glas mu še dela preglavice; Franc se je v drugem dejanju malo izgubil v svoji vlogi. Kakor tudi sodnik, v tretjem, kjer nastopi. Star Krnec, je bil zelo dober. Francka je bila povoljna, prihodnjic naj se le še bolj uživi v svojo vlogo. Hana je pogodila dobro svojo vlogo. Prav dobra pa je bila, Nina in delavka. Manjše vloge so bile kakor za začetnike dobro izvedene. Gledališče je bilo razprodano. Sodrugi, sodruginja, ako boste tako pridni kakor ste pokazali ta pot, boste ustvarili v Vaši podružnici Dramatični odsek, ki bo v ponos Celjskemu delavstvu. c. b.

Kultura.

Zahvala gledališkim igralcem. Iz delavskih krogov smo prejeli sledečo zahvalo, ki jo dobesedno objavljamo: Delavci kemičnih in drugih tovarniških strok v Ljubljani izrekajo tem potom vsem g. igralcem in vsem gd. igralkam svojo iskreno hvalo za požrtvornost. Krasi umetniški večer jim ostane v neizbrisnem spominu. Posebno pa častitajo g. H. Nučiču, ki je tako naravno predstavljal hlapca Nikito v Tolstojevu dramu »Moč teme«. Nadejajo se, da se jim bo še nudila prilika, da ob sodelovanju gledališkega osebja spoznajo lepoto umetnosti, čar umotvora. Z isto nado se obračajo na gledališki konzorcij, da jim omogoči večkrat vstop v Umetniški hram, zlasti s tem, da priredi delavske predstave po znižanih cenah.

Repertoar narodnega gledališča. Drama: Dne 7. maja, sredo: »Moj Bebi«, B 51. — Dne 8. maja, četrtek, popoldne: »Krojaček lunaček«, A 2/52. — Dne 9. maja, petek: »Moč teme«, A 50. — Dne 10. maja, sobota: »Nelly Rozier«, znižane cene. Izven abonementa. — Opera: Dne 7. maja, sredo: Zaprt. — Dne 8. maja, četrtek: »Favart«, C 53. — Dne 9. maja, petek: »Boheme«, B 3/42. — Dne 10. maja, sobota: »Favart«, A 53.

Odborova seja Slovenske Matice, se bo vršila v četrtek, 8. t. m. ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Poročilo tajnikovega namestnika. 3. Poročilo gospodarskega odseka: a) računski zaključek za leto 1918. b) poročilo o publikacijah za leto 1918. c) časopis. 4. Knjižice za leto 1919. 5. Občni zbor. 6. Slučajnosti. Poziv. Po vseh kulturnih državah proučujejo zemeljske potrebe, ki so še vedno v marsičem zagonetno po-

javl. Ob ustanovitvi naše državne samostojnosti, nam pripada med državno organiziranimi znanstvenimi nalogami tudi sodelovanje pri tem mednarodnem proučevanju. Ustanovila se za Slovenijo državni zavod za meteorologijo in geodinamiko, ki bo združeno vodil — kakor kaže ime — proučevanje podnebja in zemeljskih potresov. Vodstvo meteoroloških nalog in instrumentalno opazovanje zemeljskih potresov (geodinamski oddelek A) je prevzel profesor dr. Fran Cadež v Ljubljani, opazovanje potresov s pomočjo naših razumnikov bo vodil (kakor doslej po Kranjskem in Goriškem) vladni svetnik profesor Ferdinand Seidl v Novem mestu (geodinamski oddelek B). Poročevalce po vsej Sloveniji, v prvi vrsti gg. učitelje, profesorje in duhovnike pa tudi druge razumnike prosimo, da prevzamejo to-le preprosto nalogo: kadarkoli se v bivališču poročevalca pojavi zemeljski potres, popiše poročevalce, kdaj se je pojavil (mesec, dan, ura in minuto) in kako, in sicer kolikor je opazil poročevalce sam in kolikor je izvedel od znancev. Poročilo naj pošlje kolikor moči kmalu na oddelek B državnega geodinamskega zavoda v Novem mestu ali pa našim dnevnikom, ki bodo kakor doslej rade volje poročila sprejemali in priobčevali. Za poročilo zadostuje dostikrat dopisnica. Najbolje pa je, ako se poslužijo poročevalce uradne dopisnice z vprašanji, kjer napiše odgovore na ondi stavljena vprašanja. Uradne dopisnice so poštnine proste. Razpošiljal jih bo dosedanjim in novim poročevalcem deželni referent vladni svetnik profesor Ferdinand Seidl. Naj bi naša znanstvena zasnova pobudila primerno zanimanje in častno sodelovanje ter rodila uspehi! Zavod za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani. Dr. Fran Cadež, voditelj. Ferdinand Seidl, referent.

Gospodarstvo.

O čekovnem prometu. Poštno ministstvo v Belgradu namerava izdelati enotna pravila za čekovni promet, ki bodo veljavna za celo Jugoslavijo. Zaradi tega našemu čekovnemu uradu ni mogoče že sedaj izdati pravil. Da se občinstvo čimprej seznaní s tem uradom in da spozna vse ugodnosti, ki jih ima, če se udeležuje čekovnega prometa, nameravamo objavljati od časa do časa kratke notice, ki nam jih bo pošiljal tukajšnji čekovni urad. Že v bivši Avstriji je bil čekovni promet razmeroma dobro razvit, a še daleč ni dosegal one stopnje, na kateri je bil na Angleškem, v Belgiji in v drugih razvitih državah. Da so na Angleškem banke tako razvite, in na tako visoki stopnji, je mogoče le vsled tega, ker stoji tudi čekovni promet na višku. Tam niso udeleženi pri čekovnem prometu samo uradi, društva in nekaj obrtnikov ter trgovcev, kakor pri nas, tam se poslužuje čekovnega urada skoro vsak zasebnik. Zato so plačila v gotovini redka, ker se skoro vsa vrše s položnicami ali čeki. Pri nas pozna širše občinstvo samo položnice. S položnicami je plačevalo naročilno za časopise, davke, članarino za društva, zavarovalnico itd. Kdor je vsaj enkrat plačal s položnico, je takoj uvidel, da je to mnogo priprostejše kakor pošiljanje s pošto nakaznico ali pa plačevanje v gotovini. Čeka samega pa naše občinstvo še ne pozna mnogo, še manj pa različnih vrst čekov, ki jih je vedno več. Namen teh člankov bo zato, seznaniti naše občinstvo tudi z različnimi vrstami čekov in mu pokazati vsakovrstne primere, v katerih se lahko z uspehom poslužuje čekov. Seveda je vsak začetek težak. Isto velja za čekovni urad. Tiskarne so preobložene z delom, delavnih moči manjka, zato čekovni urad večkrat ne more takoj na naročilo poslati zaželenih čekov, položnic, ali drugih tiskovin. To se čuti posebno sedaj v začetku. Začasna odredba, da se vloge za sedaj ne obrestujejo, ne bo ostala dolgo veljavlj. Zato upamo, da se bo mogoč čekovni urad takoj, ko bodo te začetne težkoče premagane, razvijati do vedno višje stopnje.

Dviganje vlog na Hrvatskem. Slovensko občinstvo se opozarja, da je izdal ban za Hrvatsko in Slavonijo dne 18. aprila t. l. naredbo, da se podaljšuje veljavnost njevoje naredbe z dne 29. marca t. l., ki se tiče dviganja vlog pri denarnih zavodih, do 21. maja 1919. Ta naredba odreja, da denarni zavodi niso dolžni izplačati posameznikom na vložne knjižice, na tekoči račun in blagajniška nakazila več kot pettisoč (5000) kron. Ta omejitev ne velja za one zneske, ki se dvignejo na omenjeni način in istočasno upo-

rabijo za podpis 4% državnih bonov pri denarnih zavodih, pri katerih se nahajajo te vloge ali tekoči račun.

Državnim uslužbencem iz Trsta in Goriškega.

Vsled zaprosila odbora, ki si je nadel nalogo, na izposluje dovoljenje za prevoz rodbin in pohištva državnih uslužbencev iz Trsta in Goriške, je tukajšnja italijanska misija (Missione italiana Armistizio — Delegazione di Lubiana), ki je nastanjena v Zvezdarski ulici št. 1 (Virantova hiša) nasproti Sv. Jakoba cerkvi, dobila od italijanske vlade zagotovilo, da bo le-ta olajšala samom državnim uslužbencem v Sloveniji prevoz njihovih rodbin in pohištva iz zasedenega ozemlja ter v to, ako potrebno, opremila posebne vlake. Nekolekovane prošnje je vložiti naravnost ali potom gorinavedene misije na »Regio Governatorato Ufficio I. T. O.« v Trstu. V prošnji mora vsakdo prositi dovoljenja za izselitev (espatrio), napovedati svoje prejšnje službovanje in bivališče, rojstni kraj in dan, imena starišev zase in za one osebe, ki se nameravajo izseliti v Jugoslavijo. Označiti je treba, koliko pohištva namerava izvoziti. Prošnji je treba priložiti slike oseb, ki se izselijo; za otroke pod deset let se ne zahteva slike. Rešitev prošnje je pričakovati tekem 20 do 30 dni.

Pri odboru se je doslej zglasilo 138 strank, ki želijo prevoz bodisi oseb, bodisi pohištva ali priljage. Radi različnosti razmer in krajev pri posameznih strankah in radi nedostatka natančnejših informacij in fotografij odbor ne more sestaviti za vse skupne prošnje, katere rešitev bi se brezdomno zavlekla za mesece. Vložij naj zato vsakdo sam svojo prošnjo. Seznan vseh onih, ki so se zglasili pri odboru za izselitev, oziroma za prevoz pohištva, je na vpogled v Uradu za zasedeno ozemlje, Dunajska cesta št. 31, od 3. do 5. popoldne. Na podlagi tega seznama lahko vsakdo stopi v stik z osebami, s katerimi bi se eventualno izselili skupaj. — Odbor smatra, da je storil vse, kar mu je bilo mogoče in smatra tedaj svojo nalogo za končano. — Odbor.

Najnovije vesti.

Priznanje države SHS. LDU, Bern, 6. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu poroča: Sveci trojice bo razpravljali v petek o priznanju Jugoslavije. »Rappel« piše, da sta se Francoska in Anglija odločili, posnemati zgled Zedinjenih držav. Oficijelno priznanje kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev se mora izvršiti pred podpisom mirovnih preliminarijev, da bodo mogli jugoslovanski delegatje podpisati mirovno pogodbo že v svojem novem svojstvu in ne samo kot delegatje Srbije.

Narodno predstavništvo.

LDU, Belgrad, 6. Današnje sejo narodnega predstavništva je otvoril dr. Pavlovič ob 16. uri 33 min. Med došliimi vlogami je več vprašanj, nadalje zakonski predlog za varstvo dece in za varstvo otroškega zdravja, ter tri interpelacije, med njimi ena od poslanca/Petejana (socialista) o cenzuriranju delavskega časopisja. Predsednik se spominja v svojem govoru umrlega književnika in narodnega bojevnika Svetozara Coroviča. Poslanec vstanejo in zakličejo: Slava mu! Nato se prečita depis čeških književnikov, odposlan o obletnici Jugoslovansko-čehoslovaškega pobratimstva z dne 13. aprila. Poslanec Uroš Lomovič (radikalec) pozivlje predsednika, naj skliče še enkrat medstrankarsko konferenco narodnega predstavništva, na kateri naj se rešijo nekateri predmeti bivše srbske narodne skupščine. Predsednik izjavlja, da je pripravljen sklicati konferenco. Nadalje konstatira predsednik, da ni prisotno dovolj poslancev za dnevno pravo o predmetih današnjega dnevnega reda in zaključil sejo ob 18. najstih. Prihodnja seja bo v petek ob šestnajstih z dnevnim redom: Razdelitev v sekcije in določitev dnevnega reda prihodnje seje.

Kaj bo z Reko?

LDU, Pariz, 6. (Brezlično) V reškem vprašanju so se baje rednili tako, da bo mesto in loko deset let upravljala zveza narodov. Tem pa da bo Reka pripadla Italiji.

Nemško poročilo položaja na Koroškem.

LDU, Celovec, 6. (Dunaj) Tiskovni urad koroškega celnega odbora poroča o položaju na koroški fronti nastopno: 5. maja ob dvajse-

tih: Dasiravno se je sovražnik ojačil z rezervami, so naše čete zavzele Pliberk in Zeleznico Kaplo. — 6. maja opoldne: V splošnem je položaj ostal neizpremenjen. Naše čete se bojujejo v hribovju med Pliberkom in Spodnjim Dravogradom in so prodrle do železniške postaje Prevalja.

Položaj na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 6. (DunKU.) OKU. javlja: Na jugu med Donavo in Tiso je položaj neizpremenjen. V Segedinu stoji kolonijalne čete. Ob Tisi je položaj neizpremenjen. Pri Csongradu so Rumuni včeraj popoldne izvršili po artiljerijski pripravi napad čez most, ki pa se je zrušil v ognju naših pušk in strojnic. Na mostu leže trupla 30 do 40 Rumunov. Granate so v mestu napravile le malo škode. Na črti Miškolic-Jeger sovražnik ni prodiral. V odseku Salgo-Tarjana smo bili dne 4. t. m. popoldne vsled sovražnikove premoči prisiljeni, umakniti naše levo krilo na črto Nagy Secseny-Faiti-Maitra. Čehi so zavzeli Nagy Seczeny, ker so ga napadli v varstvu oklopnega vlaka, naši pa so iz smeri Palassa-Gyarmat izvršili protinapad in mesto ob štirih popoldne zopet priobrili. Ob neki Ipoli so bili spopadi patrolj, ki so vsi iztekli v našo korist. V Transdanubiji ničesar novega. Čehi vodijo že 4 dni močne napade proti odseku Salgo-Tarjan in porabljajo z največjo energijo vsa vojna sredstva in čete vseh vrst prožja. Pohod budimpeštanskih delavskih bataljonov na zapovedane točke je v polnem teku.

Češki dunajski občinski svetniki.

LDU. Dunaj, 6. (DunKU.) 8 čeških občinskih svetnikov, ki so bili v nedeljo izvoljeni, se je konstituiralo kot: »klub socialnodemokratskih Čehoslovakov v občinskem svetu mesta Dunaja«. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Bohumil Sirotek.

Prihod avstrijskih in ogrskih delegatov.

LDU. Versailles, 6. (DunKU.) Kakor poroča »L' Belair« pričakujejo prihod avstrijskih in ogrskih delegatov v St. Germainu dne 14. t. m. Rekvirirali bodo zanje več poslopj. Prihod Avstrijev in Ogrrov ne bo vplival na predložitev mirovne pogodbe Nemčiji, Nemci bodo, kakor se misli, z besedilom pogodbe že odpotovali v Weimar, ko se bodo začela pogajanja z Avstriji in Ogrri. Domneva se, da bo združitev Nemčije z Avstrijo prepovedana s posebno klavzulo v avstrijski pogodbi. Razpravljanje z Avstro-Ogrsko bo kratko. Dela pristojnih odsekov o avstrijskih in ogrskih vprašanjih so ravnokar dokončana.

Nemški delegati na mirovni konferenci.

LDU. Nauen, 6. (Brezzično.) Od pristojne nemške strani se izjavlja, da nameravajo v Berlinu odklopiti z mirovne konference nemške delegate ter jih poslati šele tedaj nazaj v Versailles, ko bodo alirane vlade v resnici pripravljene za pogajanja. Tudi neodvisni socialisti se izjavljajo proti brezpogovornemu sprejetju versailleskega načrta mirovne pogodbe. Samo nemški komunisti zagovarjajo takojšnje sprejetje nasilnega miru, ker pričakujejo na ta način prejšnjega razsula Nemčije.

Položaj na Bavarskem.

LDU. Nauen, 6. (Brezzično.) Doselej so aretovali v Monakovem nad 5000 oseb.

Mirovna pogodba.

LDU. Versailles, 5. (DunKU.) Glasom »Echo de Paris« bo predsednik Clemenceau v četrtek popoldne predložil mirovno pogodbo. List navaja različna poglavja pogodbe v končnojavni obliki. Vrstni red je ta: 1. Uvod. 2. Meje Nemčije. 3. Klavzule glede mejnih izprememb. 4. Nemške kolonije. 5. Vojaške, pomorske in zračne klavzule. 6. Vojni ujetniki. 7. Sklepi proti Viljemu II. in vsem Nemcem, ki so krivi. 8. in 9. Obnove in finančne klavzule, t. j. ugotovitve, kaj Nemčija dolguje in kake plačilne možnosti ima. 10. Gospodarske klavzule. 11. Železnice in vodna pota. 12. Mednarodna delavska zakonodaja. 13. Garancija. 14. Splošna ratifikacijska klavzula.

Finci v Petrogradu?

LDU. Amsterdam, 6. (DunKU.) »Telegraaf« javlja, da so glasom dosej še ne potrjenega brezzičnega poročila finske čete zasedle Petrograd.

Neodvisna Finska.

LDU. Amsterdam, 6. (DunKU.) »Algemeen Handelsblad« javlja iz Pariza: Mirovna konferenca je pri-

znala neodvisnost Finske z gotovimi pogoji, med drugimi s pridržkom glede ruskih finančnih obveznosti.

Aprovizacija.

Prodaja mesa. »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani bo prodajala od 11. maja naprej v ljudski mesnici na Sv. Jakoba trgu vsem javnim uradnikom in uslužbencem, vsem javnim in ubožnim zavodom goveje meso po 16 K za kg. Vsak opravičenec se bo moral izkazati v mesnici z legitimacijo, t. j. potrdilom svojega urada, da službuje tam. Zavodi pa naj izdajo svojim odposlancem podobna potrdila, da so upravičeni prejemati meso za zavod. Meso se bo sekalo v ponedeljkih, sredo, petkih, sobotah od 6. do 10. ure dopoldne.

Oddaja mesa in slanina. »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani oddaja občinam in aprovizacijam po vsej Sloveniji ameriškano mast in slanino po 20 K za kilogram. Blago je treba prevzeti v Ljubljani in takoj plačati. Kdor hoče dobiti meso ali slanino, naj se obrne s pisмено prošnjo na prehranjevalni urad v Ljubljani.

Amerikanski špeh za III. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za mesec maj po naslednjem redu: V četrtek, 8. t. m. pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 25 (Vertačnik) dopoldne od 8. do pol 9. št. 28 (Jelačin, Rimska cesta) od pol 9. do 11., št. 29 (Jelačin, Čojzova cesta) popoldne od 1. do 2., št. 30 (Tenente) od 2. do 3., št. 31 (Bogataj), št. 32 (Slemenšek) od 3. do 4., št. 33 (Podržaj), št. 34 (Kranjč) od 4. do 5., št. 35 (Kovač), št. 36 (Richter) od 5. do pol 6. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 K. Strankam se je točno ravnati predpisanege reda.

Kis za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo kis v četrtek, dne 8. t. m. na krompirjeve izkaznice pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 220, od 9. do 10. št. 221 do 440, od 10. do 11. št. 441 do 660, popoldne od 2. do 3. št. 661 do 880, od 3. do 4. št. 881 do 1100, od 4. do 5. št. 1101 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po pol litra kisa. Liter kisa stane 2 K 20 vin. Pripravite drobiž.

Raznoterosti.

* Stoletno jajce. Pred kratkim časom so našli v Northallertonu na Angleškem nekaj čudovitega. Delavci so žagali neko drevo in našli v njem pet skorčevih posušenih jajc. Jajca so ležala 18 col globoko v deblu in ko so štel »letnice« na deblu, so videli, da so ležala jajca že sto let na istem mestu. To se je zgodilo tako: Ptici par je znesel gnezdo in zlegel jajca v votlini mladega drevesa. Po kdove kakršnem slučaju so ostala jajca tam, votlinica pa se je zarasla čeznje, na ta način so se jajčka ohranila tako dolgo.

* Zvit slaščičar. Švedski listi pišejo o zvitem slaščičarju, ki je imel pripravljenih veliko število medenih tort in se je zato bal, da se mu postarajo. Kaj je storil? Pametna misel mu je prišla v glavo, dal je v časopise sledeč oglas: »Mlad mož s precejšnjim premoženjem išče poštene družice. Na zunanost in na premoženje ne polaga obile važnosti. Dame od 25.—45. leta, ki se žele poročiti in stopiti radi tega z mladim možem v razgovor, naj pridejo lutri ob treh popoldne v slaščičarno Olsen in naj naroče kos medene torte in skodelico čokolade; po tem bo mladi mož damo spoznal«. Se nikoli se ni veselila časopisja izkazala tako silajno, ko takrat. Označenega popoldneva je bila slaščičarna prenapoljena zakona želnega ženskega sveta; slaščičarju so pojedle vse torte in ga rešile izgube. Škoda, da se pri nas tega ni dalo izvesti, kajti za časa vojne nismo poznali tort!

* Sodniki Viljema. LDU. Pariz, 1. (Brezzično.) Iz Washingtona poročajo: V vladnih krogih se govori, da bo določen za ameriškega člana mednarodnega sodišča. Čigar naloga bo soditi Viljema II., mr. William Howard Taft, ali pa mr. Charles Evans Hughes. Tudi senator Elihu Root prihaja v poštev za to mesto. Kot angleškega člana tega sodnega dvora smatrajo splošno lorda Peardanga, sedanlega angleškega poslanika v Washingtonu. Pravijo, da bo poslovalo to sodišče v Ženevi in bo sestajalo iz pet sodnikov, od katerih bodo določile enega Zedinjene države, po enega Angleška, Francija, Italija in Japonska.

* Izguba ameriške vojske. Iz Washingtona se poroča: Vojno ministr-

stvo objavlja poročilo, glasom katerega znašajo celokupne izgube ameriškane vojske, bodisi padlih na bojnem polju, bodisi umrlih na drugih vojnih posledicah, dosejati 111.179 mož.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Bralcu »Napreja«. Tajništvo Jug. soc.-dem. stranke je prejelo dopis od nekega bralca »Napreja«, ki predlaga sestavo neke spomenice, ki se tiče laškega vprašanja. Sporočamo mu, da smo enako spomenico sestavili že meseca novembra 1918 in jo sporočili socialistom celega sveta.

Izdajatelj: Josip Petičan.

Odgovorni urednik:
Rudolf Golouh.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
poslojpe LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposljuje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tujeje denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje emitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Uradije od 8.—12. ure dop., od 3.—5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezerveje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. Prevzema v strokovno izvršite v vsenačrte stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Kocijaz

Vpraša se pri
stavbenem podjetju - VERNDL Celje, Rotovška ul. 8.

Dražba

prvovrstnih plemenskih kobil
v Račjem.

Dne 15. maja t. l. ob 10. uri dopoldne bo v žrebitišču v Račjem javna dražba 22 prvovrstnih toplokrvnih plemenskih kobil.

Dražbe se smejo udeležiti le konjerejci iz sodnih okrajev Ljutomer, Ormož, Ptuj, Maribor desni in levi breg, Brežice in Gor. Radgona (Št. Jurško okrožje).

Za to dražbo ostanejo v veljavi pogoji, ki so bili objavljeni za dražbo dne 15. aprila 1919.

Kdor bi kupljeno kobilu kasneje prodal brez dovoljenja oddelka za kmetijstvo, zapade globi 6000 K.

Oddelk za kmetijstvo dež. vlade.

Načelnik:

Prelat Kalan, I. r.

Dražba

plemenskih kobil in vprežnih volov na Selu pri Ljubljani.

Dne 20. maja t. l. ob 10. uri dopoldne bo v žrebitišču na Selu pri Ljubljani javna dražba 22 prvovrstnih toplokrvnih plemenskih kobil in več parov težjih vprežnih volov.

Dražbe kobil se smejo udeležiti le konjerejci iz okrajnih glavarstev Krško in Novomesto, volov pa vsak kmetovalec.

Za to dražbo ostanejo v veljavi pogoji, ki so bili objavljeni za dražbo dne 15. aprila 1919.

Kdor bi kupljeno kobilu kasneje prodal brez dovoljenja oddelka za kmetijstvo, zapade globi 6000 K. Pogoji ne veljajo za vprežne vole.

Oddelk za kmetijstvo dež. vlade

Načelnik:

Prelat Kalan, I. r.

Dražbeni razglas.

Na deželi se nahaja večje število avtomobilov, katere namerava gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo prodati.

Interesenti za te avtomobile naj depošljeje tozadevne ponudbe

do 15. maja t. l.

autoreferentu deželne vlade za Slovenijo, Ljubljana, Hotel Ilirija, in naj navedejo sledeče podatke:

Kraj in natančna označba mesta, kje se avtomobil nahaja (n. pr. Vrhnika, na dvorišču hiše Stev. . . .); vrsta (tovorni, osebni avtomobil); tovarniška znamka in policijska številka ali druga označba avtomobila; cena v številkah in besedah — razume se za avtomobil v stanju, v katerem se ravno nahaja.

Po preteku dražbenega roka se bode pustil avtomobil po izvedencu oceniti, nakar se bode izvršila oddaja.

Kupovalec se mora po reverzu zavezati, da ne bode prodal avtomobila za dobo dveh let brez dovoljenja deželne vlade za Slovenijo (autoreferat) in da ga bode dal na tozadevno zahtevo tekom 48 ur pristojni vojaški oblasti proti odškodnini na razpolago.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo si pridržuje pravico, da izbira med ponudniki brez ozira na visokost ponudbe, oziroma, da avtomobile sploh ne proda.

Ljubljana, dne 1. maja 1919.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo.

+
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretužno vest, da je naš ljubljani soprog, brat in nečak, gospod

MARTIN SRDONER
skladišni sluga,

včeraj 6. t. m. ob 11. uri dopoldne po dolgi, mučni bolezni mirno preminul. Pogreb nepozabnega se vrši jutri ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo ga v blag spomin. Ljubljana, 7. maja 1919.

Ana Srdoner, soproga. Nikl Srdoner, brat. Anton Knez, stric. Jožefa Letnik, teta. Rezi Toman, sestrična.

V bolnici bratovske skladnice v Trbovljan se sprejmeta

2 bolniška strežnika.

Plača z dokladami vred mesečno K 549 75. Stanovanje v bolnici. Nastop službe 15. majnika. Pogoj samski stan. Ponudbe z dokazili sposobnosti in dosedanega službovanja je nasloviti na bratovsko skladnico v Trbovljah

ODVETNIK IN ZAGOVORNIK

DR. KARL KUHELJ

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 6, I. NADSTR.

V DRUŽBI: DR. JOSIP AŽMAN.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1¼ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.